

UPPSKATTAD KOMMUNSTYRELSE

SÖREN HOLMBERG

Otroligt men sant, Göteborgs kommunstyrelse har om inte folkets kärlek så åtminstone en klart positiv uppskattning av vad som görs. Efter flera år av negativa uppskattningssiffror och i en tid av ökande politikermisstro, nedskärningar i den offentliga sektorn och rekordhög arbetslöshet kan plötsligt Göteborgs kommunstyrelse stoltsera med ett mycket uppskattande betyg från göteborgarnas sida. I 1995 års SOM-studie i Göteborg var det för första gången i mätningarnas historia fler personer som tyckte att kommunstyrelsen skötte sin uppgift bra (39 procent) än som tyckte att uppgiften sköttes dåligt (16 procent). I tidigare SOM-undersökningar har alltid fler personer tyckt att kommunstyrelsen skött sig dåligt jämfört med antalet personer som ansett att kommunstyrelsen skött sig bra. Så sent som 1993 ansåg t ex hela 35 procent av göteborgarna att kommunstyrelsen skötte sin uppgift dåligt mot endast 18 procent som ansåg att uppdraget sköttes bra (se tabell 1).

De positiva siffrorna för Göteborgs kommunstyrelse framstår i än tydligare dager om vi jämför med hur svenska folket under samma period har betyg-satt hur regeringen sköter sin uppgift. Resultaten i tabell 2 och i figur 1 visar på en mycket tydlig skillnad. Efter en ökning i andelen positiva omdömen mellan 1993 och 1994, som kom både regeringen och kommunstyrelsen i Göteborg till del (sannolikt orsakad av valutgången 1994 och de förväntningar som riktades mot den nya s-regeringen i Sverige och det nya s-styret i Göteborg), tappade regeringen i uppskattning 1995 medan kommunstyrelsen i Göteborg kraftigt ökade sin popularitet. År 1994 tyckte 34 procent av svenska folket att regeringen skötte sin uppgift bra. Motsvarande siffra bland göteborgare när det gällde andelen som tyckte kommunstyrelsen skötte sin uppgift bra var endast 24 procent. Ett år senare var resultaten helt omvända. Andelen svenskar som ansåg att regeringen skötte sig bra hade minskat till 28 procent samtidigt som andelen göteborgare som tyckte kommunstyrelsen gjorde bra ifrån sig hade ökat till hela 39 procent. S-regeringen i Stockholm har tappat i uppskattning samtidigt som s-styret i Göteborg vunnit ökad popularitet.

Tabell 1 Göteborgare betygsätter kommunstyrelsen (procent)

	1992	1993	1994	1995
mycket bra	1	1	1	3
ganska bra	19	17	23	36
varken eller	50	47	50	45
ganska dåligt	21	26	22	13
mycket dåligt	9	9	4	3
summa procent	100	100	100	100
antal personer	827	878	842	861
andel vet ej	7	4	5	5
andel bra - dålig	-10	-17	-2	+23

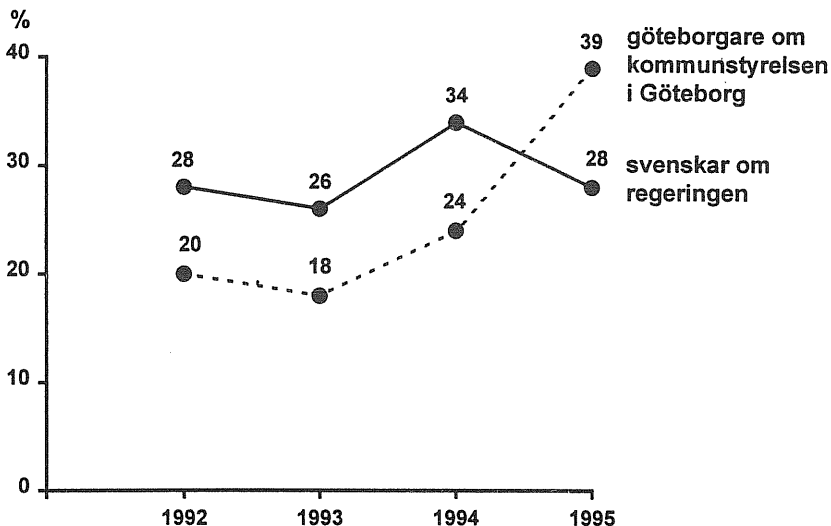
Kommentar: Frågan som ställdes löd: "Hur tycker Du att kommunstyrelsen i Din kommun sköter sin uppgift?" Resultaten kommer från göteborgsdelen av respektive års Väst-SOM-undersökning.

Tabell 2 Svenskar betygsätter regeringen (procent)

	1992	1993	1994	1995
mycket bra	3	3	3	2
ganska bra	25	23	31	26
varken eller	29	26	40	33
ganska dåligt	24	28	20	28
mycket dåligt	19	20	6	11
summa procent	100	100	100	100
antal personer	1870	1834	1652	1750
andel vet ej	1	1	3	2
andel bra - dålig	-15	-22	+8	-11

Kommentar: Frågan som ställdes löd: "Hur tycker Du regeringen sköter sin uppgift?" Resultaten kommer från respektive års Riks-SOM-undersökning.

Figur 1 Andel göteborgare som tycker kommunstyrelsen i Göteborg sköter sin uppgift bra jämfört med andelen svenskar som tycker regeringen sköter sin uppgift bra (procent)

Kommentar: Resultaten har hämtats från tabellerna 1 och 2.

Bakom denna skillnad ligger med säkerhet flera faktorer. En av dem är partipolitisk och har att göra med hur väljare med olika partisympati har reagerat på hur regeringen respektive kommunstyrelsen i Göteborg har skött sitt jobb.

Bedömningarna av regeringens och kommunstyrelsens arbete är självklart influerade av partipolitiska faktorer. Det finns en tendens att lättare uppskatta vad regeringen och kommunstyrelsen gör om de styrs av det egna partiets representanter. Socialdemokrater tenderar att bedöma s-styre mildare än moderater, liksom moderater har en tendens att se mer överseende på m-styre än socialdemokrater. Resultaten i tabellerna 3 och 4 och i figur 2 visar tydligt att partipolitiska faktorer spelade en roll när medborgarna betygsatte regeringens arbete likväl som kommunstyrelsens. Klart fler personer (cirka 70 procent) hade en uttalad åsikt om regeringen än om kommunstyrelsen (cirka 50) och bedömningarna av regeringen var mer partirelaterade än bedömningarna av kommunstyrelsen. Nationell politik och regeringen

är mest centralt för de flesta svenskar. Kommunala frågor och det kommunala styret är fortfarande mer okänt.

De partipolitiska skillnaderna syns tydligast när det gäller hur socialdemokratiska och moderata sympatisörer bedömde regeringen och kommunstyrelsen i Göteborg under de borgerliga majoritetsåren 1992 och 1993. Moderata sympatisörer var övervägande positiva till regeringen såväl som till den göteborgska kommunstyrelsen medan s-sympatisörer var övervägande kritiska i båda fallen. Regeringens arbete väckte mest känslor. En högre andel bland moderaterna var positiva till regeringen (71 procent 1993) än till kommunstyrelsen (28 procent 1993), liksom en högre andel bland socialdemokraterna var negativa till regeringen (75 procent 1993) än till kommunstyrelsen (46 procent 1993).

Tabell 3 Socialdemokratiska och moderata partisympatisörer betygsätter kommunstyrelsen i Göteborg (procent)

	socialdemokrater				moderater			
	1992	1993	1994	1995	1992	1993	1994	1995
mycket bra	1	1	2	6	4	1	0	3
ganska bra	12	12	27	49	34	27	23	37
varken eller ganska dålig	53	41	50	38	46	52	48	39
mycket dålig	25	34	17	6	14	19	26	18
	9	12	4	1	2	1	3	3
summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100
antal personer	275	318	320	237	192	194	205	206
andel vet ej	3	2	3	5	2	3	3	2
andel bra - dålig	-21	-33	+8	+48	+22	+8	-6	+19

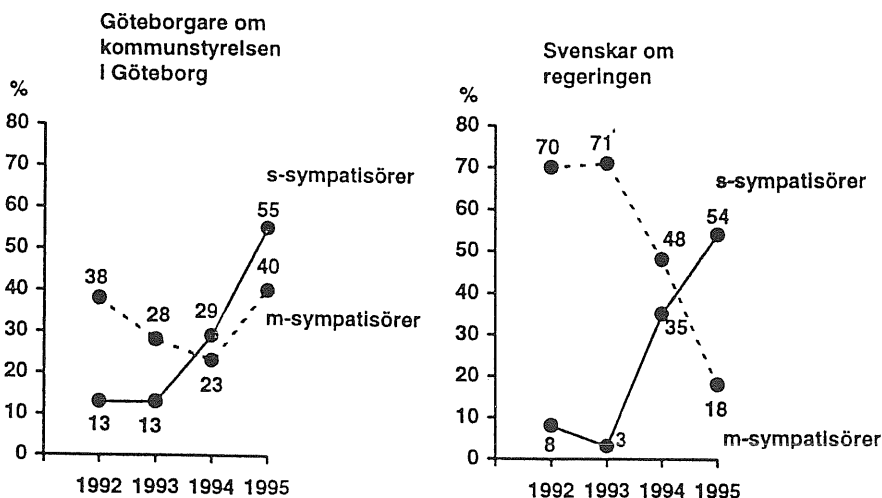
Kommentar: Enkätfrågan redovisas i tabell 1. Partisymptati har fastställts med hjälp av en fråga om bästa parti.

Tabell 4 Socialdemokratiska och moderata partisympatisörer betygsätter regeringen (procent)

	socialdemokrater				moderater			
	1992	1993	1994	1995	1992	1993	1994	1995
mycket bra	1	0	2	6	11	11	7	0
ganska bra	7	3	33	48	59	60	41	18
varken eller	26	22	39	32	24	22	34	31
ganska dålig	35	40	20	12	6	7	15	38
mycket dålig	31	35	6	2	0	0	3	13
summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100
antal personer	741	766	674	496	379	368	345	427
andel vet ej	1	1	3	0	0	1	2	1
andel bra - dålig	-58	-72	+9	+40	+64	+64	+30	-33

Kommentar: Enkätfrågans formulering redovisas i tabell 2. Partisymptatierna har mätts med hjälp av en fråga om bästa parti.

Figur 2 Andel s- och m-sympatisörer i Göteborg och i riket som tycker kommunstyrelsen i Göteborg respektive regeringen sköter sin uppgift bra (procent)

Kommentar: Resultaten har hämtats från tabellerna 3 och 4.

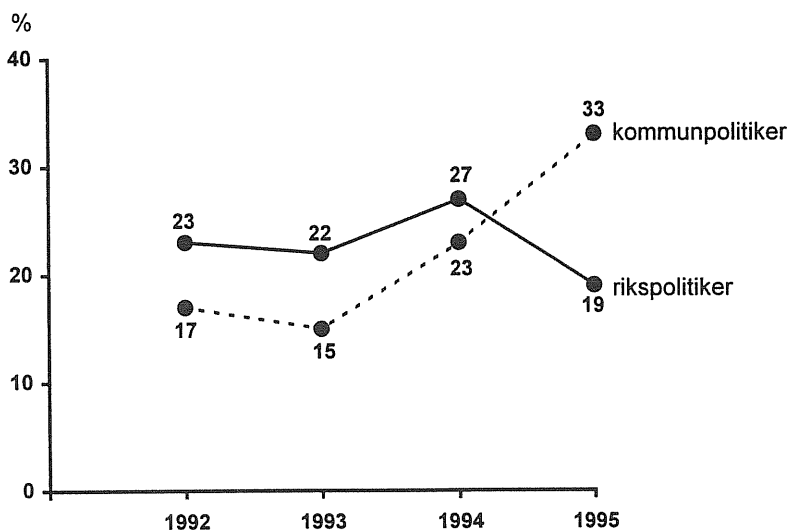
Valår och det faktum att SOM-undersökningarna genomförs under senhösten strax efter valen gör det svårt att besvara våra bedömningsfrågor när det gäller regeringens respektive kommunstyrelsens arbete, speciellt ett år som 1994 när vi hade maktskifte både i Rosenbad och på Börsen i Göteborg. Somliga undersökningspersoner bedömde det gamla styret medan andra uttryckte sina förhoppningar eller farhågor om det kommande styret. Resultatet blir en osäker mätning med ett otydligt utfall. I fallet Göteborg blev utfallet lätt paradoxalt. Senhösten 1994, när den gamla borgerliga majoriteten fortfarande formellt styrde Göteborg, tyckte en övervägande andel bland socialdemokratiska sympatisörer att kommunstyrelsen gjorde ett bra jobb medan en övervägande andel bland moderata partisympatisörer tvärtom ansåg att kommunstyrelsen skötte sig dåligt. Det är uppenbart att valutgången påverkat mångas bedömningar och fått dem att önsketänka (s-sympatisörer) respektive att måla fan på väggen (m-sympatisörer). Vi vet från socialpsykologisk forskning att tendenser av detta slag (selektiv och snedvriden perception) är vanligast när det objekt som skall bedömas är relativt okänt och luddigt i profilen. Det är uppenbart att kommunstyrelsen i Göteborg (liksom de flesta andra kommunstyrelser) behöver skärpa sin profil så att medborgarna får ett bättre kunskapsunderlag när de skall fullfölja sin demokratiska plikt på valdagen. Att cirka 50 procent av medborgarna inte har någon deciderad åsikt om kommunstyrelsens arbete och att många av dem som har en åsikt ägnar sig åt önsketänkande är naturligtvis inte tillfredsställande.

Resultaten för år 1995 ger en förklaring till varför kommunstyrelsen i Göteborg ökade i popularitet samtidigt som regeringens arbete rönt minskande uppskattning. Orsaken har inte att göra med olika grad av uppskattning bland socialdemokratiska sympatisörer. Socialdemokrater var ungefär lika positiva till regeringen (54 procent) som till kommunstyrelsen i Göteborg (55 procent). Förklaringen står snarare att finna hos oppositionsväljarnas bedömningar, bäst symboliserade av de moderata sympatisörernas betygssättning. När det gäller regeringen var en klart övervägande andel bland m-sympatisörer negativ 1995. Valåret 1994 var bedömningen den omvända; en övervägande andel bland moderaterna var positiva till regeringen. I Göteborg blev utfallet helt annorlunda. Moderata sympatisörer, liksom övriga oppositionsväljare, var till övervägande delen positiva till kommunstyrelsen år 1995. Ett år innan hade en övervägande andel bland m-sympatisörer i Göteborg varit kritisk till kommunstyrelsen. Huvudorsaken till att kommun-

styrelsen i Göteborg stärkt sin popularitet sedan valet 1994 är alltså att man inte bara lyckats vinna stöd bland s-sympatisörer utan också bland oppositionens väljare. Motsvarande breda uppslutning har inte regeringen i Stockholm lyckats åstadkomma.

En intressant bekräftelse på att någonting verkligen har förändrats när det gäller opinionen i Göteborg står att finna i synen på rikspolitiker kontra kommunpolitiker. Tidigare SOM-mätningar har - till göteborgspolitikernas grämselse - visat att göteborgarna hyst ett något större förtroende för rikspolitiker än för kommunpolitiker. Resultaten i figur 3 visar dock att det ändrades med eftertryck år 1995. Andelen personer i Göteborg som angav ett mycket eller ganska stort förtroende för kommunpolitiker ökade från 23 till 33 procent mellan 1994 och 1995, samtidigt som motsvarande andel för rikspolitiker minskade från 27 till 19 procent. Ett resultat som bör glädja alla lokalpatriotiska politiker i Göteborg.

Figur 3 Andel göteborgare med ett mycket eller ganska stort förtroende för rikspolitiker respektive kommunpolitiker (procent)

Kommentar: Förtroendefrågan omfattade också svarsalternativen mycket eller ganska litet förtroende respektive ett varken eller- alternativ. Samtliga undersökningpersoner ingår i procentbasen.

Inte minst bör det glädja Göran Johansson, socialdemokraternas starke man i Göteborg. Det går naturligtvis bara att spekulera om, men fråga är om inte Göran Johanssons stora personliga popularitet är en av faktorerna bakom den göteborgska kommunstyrelsens och kommunpolitikernas ökade uppskattning. Som Peter Esaiasson visar i ett annat kapitel i denna bok är Göran Johansson inte bara Göteborgs mest kände och mest populära politiker. Han är också mer populär än de mest populära partiledarna. Han var mer populär än Ingvar Carlsson bland s-väljare 1995. Han var t o m något mer populär bland s-sympatisörer än vad populära Carl Bildt var bland moderata väljare. När många partiledare tappade i popularitet mellan 1994 och 1995 ökade Göran Johansson sina siffror. Ett unikt drag hos Göran Johanssons popularitet är också att han röner uppskattning i alla läger. Även oppositionsväljare, ja t o m moderata sympatisörer, ger Göran Johansson övervägande pluspoäng i SOM-undersökningarnas mätningar. Det är ingen överdrift att tala om Johanssonfenomenet i göteborgsk politik. Han är en stark karismatisk ledare som åtminstone kortsiktigt fått göteborgarna att tro något mer på sin kommunstyrelse och på sina kommunpolitiker.